

בתי המשפט

עמ"ה 000578/04		בית משפט מחוזי באר שבע	
עמ"ה 579/04			
11/05/2006	תאריך:	כב' השופט יוסף אלון	בפני:

בענין: מסעוד אברהים
 ע"י ב"כ עו"ד סילאגי ג'אורג
 המערער
 נ ג ד
 פקיד שומה באר-שבע
 ע"י ב"כ עו"ד ערן סירוטה – פמ"ד
 המשיב

החלטה

1. בפני בקשת המשיב [רשות המסים – פקיד השומה באר שבע] "לחייב את המערערים בהפקדת ערובה להבטחת תשלום הוצאותיו בערעורים אלה".

פקיד השומה סומך בקשתו זו על הוראת סעיף 353 א' לחוק החברות התשנ"ט ועל הנתונים העולים מחומר הראיות, לפיהם אם יידחו הערעורים – ספק רב אם יהיה בידי המערערים לשאת בהוצאות המשיב, אם ייפקסו בפסה"ד.

2. ביום **11.5.06**, בגידרה של החלטתי בבש"א 2117/06 [בע"ש 1553/05], דנתי בבקשה זהה במהותה ומצאתי כי הוראת סעיף 353 א' לחוק החברות אינה מתייחסת ל"תביעה" שעניינה ערעור המוגש ע"י חברה כנגד רשות המס [באותו העניין דובר על ערעור "עוסק" לפי חוק מע"מ].

לאור זהות המאטריה, אני שב ומפנה לדברים שנכתבו באותה החלטה כדלהלן:

"לטענת המשיב, משהצהיר מנהל המערערת בישיבת קדם הערעור כי המערערת "כבר לא פעילה בכלל ואין לי כסף לממן עו"ד", ומשהודיעה המערערת למשיב על הפסקת פעילותה החל מ-1.5.05 – ברי הוא שאם יידחה ערעורה, לא יוכל המשיב להיפרע הוצאותיו בערעור זה כפי שאלה ייפסקו ע"י ביהמ"ש.

לאור זאת - כך מוען המשיב - דין הוא שיחולו על המערערת הוראות סעיף 353 א' לחוק החברות התשנ"ט-לפיהן:

"הוגשה לבית משפט תביעה על ידי חברה או חברת חוץ, אשר אחריות בעלי המניות בה מוגבלת, רשאי בית המשפט, לבקשת הנתבע, להורות כי החברה תיתן ערובה מספקת לתשלום הוצאות הנתבע אם זכה בדין, ורשאי הוא לעכב את ההליכים עד שתינתן הערובה, אלא אם כן סבר כי נסיבות הענין אינן מצדיקות את חיוב החברה או חברת החוץ בערובה או אם החברה הוכיחה כי יש ביכולתה לשלם את הוצאות הנתבע אם יזכה בדין".

המשיב מפנה לנפסק ברע"א 544/89 [פר"י מד (1) 647], כי הוראת החוק הנ"ל [כנוסחה הקודם בסעיף 232 לפקודת החברות] באה להבחין לענין חיוב תובע בהפקדת ערובה להבטחת הוצאות הנתבע בין תובע "יחיד" לתובעת שהינה חברה - וזאת כדלהלן:

"בעוד ששערי בית המשפט פתוחים לרווחה לפני תובע יחיד שהוא בער ודם אין המחוקק רואה בעין יפה הגשת תובענה ללא ערובה שבה התובעת, שהיא חברה חסרת יכולת כספית, מסתרת, כביכול, מאחורי האישיות המשפטית שלה כדי להימנע מתשלום הוצאות".

אכן, ברמת סדרי הדין, הרי שעפ"י תקנה 10 לתקנות מע"מ [סדרי הדין בערעור] התשל"ו, יחולו [במיגבלות מסויימות] הוראות תקנות סדר הדין האזרחי גם לענין ערעורים המוגשים עפ"י ס' 83 לחוק מס ערך מוסף, באופן בו המערער ייקרא לענין זה "תובע" ומנהל מע"מ ייקרא "משיב" [ר' תקנה 10 (ב) לתקנות הנ"ל]. ברם, ברמה המהותית של הדברים, יש להבחין הבחנה של ממש בין תביעה המוגשת ע"י חברה באחת מעילות התביעה "האזרחיות" לבין ערעור המוגש ע"י חברה כנגד שומות מס שהוצאו לה ע"י הרשות.

זכותו של נישום לערער על דחיית השגותיו לרשות המס, מהווה "זכות מנהלית" המוקנית לנישום באשר הוא, וזאת כחלק בלתי נפרד משרשרת הליכי השומה ההשגה והערעור, המהווים יחדיו מקשה אחת.

והראיה - הגשת הערעור על דחיית ההשגה מעכבת מניה וביה את גביית סכומי המס שבשומה עד לתום בירור הערעור. [כאמור בסעיף 91 לחוק מע"מ]. הוא הדין בערעור נישום על דחיית השגתו בפני פקיד השומה, כאמור בסעיף 184 לפקודת מס הכנסה.

התניית זכותו של עוסק או נישום - יחיד כחברה - להגשת הערעור על דחיית השגתו על השומה שהוצאה כנגדו ע"י הרשות - כמוה כסיכול זכות הערעור הקנויה לו או למצער לצימצומה ברמה הפוגעת מהותית באותה הזכות.

בהינתן הבחנה מהותית ובסיסית זו שבין "תביעה אזרחית" המוגשת ע"י חברה לבין ערעור המוגש ע"י חברה עפ"י סעיף 83 לחוק מע"מ [או לפי ס' 153 לפקודת מ"ה] יש לצמצם הפרשנות להיגד "תביעה" שבס' 353 א' לחוק החברות, באופן בו לא ייכלל בו ערעור המוגש ע"י חברה כנגד דחיית השגתה על שומת המס שהוצאה לה. הוראת ס' 353 א' הנ"ל, מבטאת איזון שאיזן המחוקק בין זכות החברה-התובעת ל"יומה בביהמ"ש", לבין זכותו של הנתבע להבטחת הוצאותיו אם תידחה התביעה. לעומת זאת, חברה המבקשת לערער כחוק כנגד דחיית השגתה על שומת המס, אותה זכות הערעור אינה מגלמת בתוכה רק את זכותה לגשת לערכאות המשפט, אלא בראש וראשונה את זכותה המובנית עפ"י דין למצות הליכי הבחינה והבירור של השומה שהוצאה כנגדה ע"י הרשות. בהקשר דברים זה, התניית זכות הערעור על דחיית ההשגה בהפקדת ערובה, כמזה למעשה [או לפחות להלכה] כהתניית עצם זכות ההשגה על השומה בהפקדת ערובה. מה זו אינה ראויה כך גם זו.

הנה איפוא, פרשנותו המרחיבה של המשיב [מנהל מע"מ] את הוראות ס' 353 א' לחוק החברות כמתייחסת גם לערעור המוגש ע"י "נישום" או "עוסק" שהוא חברה], מובילה לתוצאה המנוגדת לזכות היסוד של נישום או "עוסק" באשר הוא למיצוי הליכי בירור השומה.

תכליתה של הוראת ס' 353 א', נועדה לאזן את האינטרסים המנוגדים של החברה התובעת ב"תביעה אזרחית" ליומה בביהמ"ש מחד גיסא, לאינטרס הנתבע "האזרחי" להבטחת הוצאותיו מאידך גיסא. אותה הוראת דין לא נועדה לבטל או לפגוע בזכותו הקנויה החוקית והמנהלית של נישום [שהוא חברה] למיצוי הליכי בירור השומה.

למעלה מן הצורך, אוסיף, כי אפילו גזרתי על עצמי גזירת "פרשנות מילולית" הגוזרת גזירה שווה בין ההיגד "תביעה" שבס' 353 א' לחוק החברות להיגדים "תובע" ו"נתבע" שבתקנות מע"מ – הרי שמתוך הטעמים שפירשתי לעיל, יחולו על "תביעה" שהיא ערעור "עוסק" או "נישום" הוראות הסיפא לס' 353 א' לפיהן בערעור שכזה:

"...נסיבות העניין אינן מצדיקות את חיוב החברה בערובה".

3. אוסיף ואציין כי מוצא אני טעם לפגם בעיתוי הגשת בקשה זו שבפני, אשר הוגשה ע"י פקיד השומה לאחר שנסתיימה שמיעת הראיות כולן ותקופה ארוכה ביותר לאחר הגשת הערעורים.

די היה גם בפגם זה כשלעצמו להביא לדחיית הבקשה.

4. סוף דבר - הבקשה נדחית.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות, אולם עניין זה ייבחן שנית במסגרת פסק הדין לכשיינתן.

המזכירות תמציא העתקים לב"כ הצדדים

ניתנה היום י"ג באייר, תשס"ו (11 במאי 2006) בהעדר הצדדים.

יוסף אלון - שופט

000578/04 עמה 055 גאולה